

מעמשה לדריג'את

עונה מומלצת: אביב.

התאמה: כל המשפחה.

קושי מסלול: בינוני.

אורך מסלול: חמישה עד שבעה ק"מ, תלוי בנקודת ההתחלה.

משך מסלול: כשלוש עד ארבע שעות.

מפה: המסלול נמצא על התפר שבין מפת סימון שבילים מס' 11, "דרום מדבר יהודה וים המלח"

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2006)

וכן מפה מס' 12 "דרום השפלה ושולי הר חברון" (מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2011).

הגעה מצומת שוקת: ממשיכים מזרחה בכביש מס' 31 לעבר ערד. בצומת תל ערד פונים שמאלה לעבר תל ערד ועמשה. הדרך חוצה את בקעת ערד ומתפתלת במעלה דרום הר חברון. בסוף העלייה ישנה פנייה שמאלה לעבר עמשה, כאן מתחיל מסלול הסימון השבילים שלו שחור. ניתן גם לפנות ימינה, לנסוע עד הכניסה לשוב עמשה ולהתחיל לצעוד משם (דבר המקצר את המסלול בשני קילומטרים בערך).

- **המסלול אינו מעגלי. נדרשת הקפצת רכבים או פתרון אחר המוצע בזאת;**
- **העברת רכב לנקודת הסיום:** כדי להגיע אל נקודת הסיום יש לשוב חזרה אל צומת תל ערד ולפנות בו ימינה, לעבר באר שבע. קילומטר אחד מערבית לפנייה ימינה לעיירה הבדואית כסיפה ישנה פנייה ימינה. השלט מורה "מחצבת הר דרגות". נוסעים בכביש עד סופו בואך הכפר דריג'את – זו נקודת הסיום.
- **לצד האפשרות המסורבלת של הקפצת הרכבים, קיימת אפשרות נוחה (ובטוחה יותר מבחינת סכנת גניבת רכבים) לחנות בחצר ביתו של ג'אבר בנקודת הסיום, כפר דריג'את ולשכור את שירותי ההסעה שהוא מארגן לנקודת ההתחלה של המסלול. ג'אבר הקים דיוואן אירוח במערת המגורים הקדומה של משפחתו ועורך סיורים בכפר (להזמנת הסעה ו/ או אירוח יש לתאם מראש בטל': 054-7969576)**

דרום הר חברון, הנמצא בתווך שבין ארץ הישימון, שבה חיים גם כיום הנוודים לבין ארץ המזרע, שבשל יכולתה להצמיח מתוכה גידולים חקלאיים אפשרה התיישבות קבע. מידי אביב מתהדר השטח בפריחה נפלאה ונדמה שהשנה היא יפה במיוחד. בדרך אל נקודת ההתחלה חולפים על פני תל ערד. לפי הכתוב בתנ"ך הניסיון הראשון של בני ישראל לשלוח מרגלים לתור את הארץ המובטחת היה באזור זה, אלא שבגלל אימת מלך ערד הוחלט לערוך איגוף גדול ולתקוף ממזרח. זה גם המקום לציין שמצפון לאזור הטיול נמתחת כיום גדר הפרדה. על חלקה המזרחי של הגבעה מדרום לתל ערד ישנו ריכוז גדול של אירוס שחום (בדרך כלל פורח במרץ)

בתקופות מאוחרות יותר הייתה בערד מצודה רומית, חלק מקו מצודות ארוך שנועד להגן על גבולה הדרומי של האימפריה מפני נוודי המדבר. עד כאן הגיעו דרכים מסודרות שבהן ניתן היה להעביר סחורות ולנייד כוחות כדי להגן על קצוות המדינה.

ברגע שמתחילים להעפיל בהר הנוף משתנה בבת אחת. אדמת הלס הבהירה נותרת מאחור. המדרונות עשויים סלעי גיר קשים והאדמה הצבורה ביניהם חומה ופורייה יותר. בהתאמה משתנה גם עולם הצומח.

מצומת כביש הגישה לעמשא מתחיל השביל השחור (כאמור, ניתן גם להתחיל לצעוד בו משער הכניסה לעמשא). הוא נמשך לאורך השלוחה, במקביל לדרך רומית קדומה (מי שיתור אחריה לא יתקשה למצוא את שרידי הדרך, השומרת על רוחב אחיד כשהיא תחומה באבנים משני עבריה). השביל חולף בין שיחים נמוכים של צומח מדברי כגון מתנן ואזוביון מדברי לבין שיחים המוכרים יותר מהחבל היס-תיכוני; סירה קוצנית, קורנית, אזוב ועוד. באביב יש במקום פריחה נפלאה – של כלניות, נוריות, דמומיות, פרגים, עיריות גדולות, צבעונים, שמשונים, עכובית הגלגל, לשון הפר, חרדל השדה ועוד. זהו ייחודו של הצומח במקום – גיוון רב הנובע מההימצאות בתפר שבין שני אזורים אקלימיים וגיאוגרפיים. בדיוק מסיבה זו הוכרז השטח כשמורת טבע, הקרויה כיום על שמו של הר עמשא. עם מעט מזל רואים שפע חוגלות המכרכרות בין הסלעים ומתרוממות למעוף קצר מתחת ממש מתחת לרגליים, חיוויאים שמסתחררים מעל, צבאים שממהרים להימלט, ארנבות, שועלים ותנים. למעשה, זהו בדיוק המדבר במשמעותו המקראית (השונה לחלוטין ממשמעות המילה כיום) – אזור דל במשקעים, שבו לא ניתן לגדל תוצרת חקלאית, אך יש בו צמחיית בר מספקת כדי לרעות את הצאן. כיום, למרות שמדובר בשמורת טבע, לא אחת רועים כאן הבדואים את עדריהם.

לאחר שהשביל משלים את עקיפת הישוב עמשא מדרום - מזרח הוא מעפיל אל מרומי חרבת רוג'ום סויף. ממרומי הגבעה נשקף נוף יפה מהעיר ערד במזרח, דרך בקעת ערד כולה, הלאה אל מרחבי צפון הנגב ומערבה לעבר בקעת באר שבע. בימים שבהם הראות טובה ניתן להבחין גם בהרי עבר הירדן המזרחי.

ממרומי החורבה המסלול נמשך בירידה בלבד, בחלקים גדולים הוא חולף בתווי הדרך הרומית ממש. המסלול מסתיים בכפר קטן, הנמצא ממש בשיפולי ההר, הקרוי דריג'את. הכפר הציורי הוקם לפני כ-200 שנה, כשתושביו קנו את הקרקע מבדואים בסביבה. בעבר חיו תושבי המקום במערות חצובות בצלע ההר, אך כיום הולכים ונבנים במקום בתי מידות גדולים הנצבעים בשלל גוונים. למרות שמדובר בכפר מוכר (בזכות פירמאן על רכישת קרקעות הקיים מהתקופה העות'מאנית) חלפו עשרות שנים עד שהמדינה נאותה לספק ליישוב שירותים. רק בזכות נחישות תושביו הפך הכפר ליישוב משגשג, שאין בו כמעט אבטלה ומרבית תושביו מתפרנסים מחקלאות וממקצועות חופשיים שונים. למשל - הבית הירוק במרכז הכפר שייך לעובד אגד הגאה בשיוכו המקצועי.

עודכן בתאריך: 3.11.2011

כל הזכויות שמורות © ליותם יעקבסון